Nieuwsbrief VGVZ

Bestuur & stafbureau, werkvelden & sectoren

Nummer 42 – maart 2019

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave	1
Nieuws van bestuur en stafbureau	2
Vereniging en bestuur	2
Wetgeving en beleid	3
Onderzoek en wetenschap	6
Personalia & Publiciteit	7
Werkveld Verpleeg- en verzorgingshuizen	8
Werkveld Revalidatie	8
Werkveld Eerste lijn	10
Werkveld Psychiatrie	11
Werkveld Mensen met een beperking	13
Protestantse sector	14
Humanistische sector	15
Islamitische sector	17

Foto: Ger Thonen

Vereniging van Geestelijk VerZorgers

Nieuws van bestuur en stafbureau

Vereniging en bestuur

VGVZ heeft voor het eerst een directeur: Robert Koorneef

Even voorstellen

Vanaf zaterdag 16 maart, ben ik de eerste directeur van de VGVZ. Als voormalig bestuurder en huidig beleidsmedewerker op een aantal dossiers ben ik waarschijnlijk niet heel erg onbekend. Toch wil ik me graag aan jullie voorstellen. Ik ben Robert Koorneef – woon in Leeuwarden, met vrouw en hond, in afwachting van een huis in aanbouw. Ik ben theoloog en jarenlang als predikant (gemeente)-geestelijk verzorger werkzaam geweest. In de zorg voelde ik mij het meest thuis en zo ben ik ruim 10 jaar werkzaam geweest in het Martini Ziekenhuis. Tegelijk zit aandacht voor beleid mij in de genen: vandaar mijn inzet voor de VGVZ.
Deze week neem ik afscheid van het Martini Ziekenhuis en heb ik mijn handen vrij voor de VGVZ. De geestelijke verzorging is op dit moment volop in beweging: in de zorg (intra- en extramuraal), maar ook (ver) daarbuiten. De komende jaren wil ik me sterk maken voor verankering van een zichtbare en eenvoudig vindbare geestelijke verzorging in de samenleving. Samen met bestuur, staf, secretariaat en heel veel anderen die actief zijn bij VGVZ en elders in de samenleving hoop ik de komende jaren intensief en met plezier samen te werken.

Robert Koorneef

Afwezigheid Christien den Draak

Sinds half januari is Christien den Draak met ziekteverlof. Sommigen zullen het gemerkt hebben, anderen nog niet. Het zal nog even duren voordat Christien terug is.
Dit heeft gevolgen voor ons stafbureau. Tot nu toe hebben we geprobeerd zo veel mogelijk zaken door te laten gaan en op te vangen. We merken nu dat dit niet meer gaat lukken.
Jorien Schippers vervangt Christien voor een aantal uren. Robert Koorneef zal per 16 maart aantreden als directeur. Hij heeft tot nu veel opgevangen. Het kan dus zijn dat niet zo snel als in het verleden gereageerd wordt op vragen of dossiers. We vragen hier begrip voor.
We wensen Christien beterschap toe en hopen dat ze weer snel voor ons kan gaan werken.
Dank aan onze andere medewerkers, met name Joshua Veenstra, voor hun extra inzet.

Vereniging van Geestelijk VerZorgers

Wetgeving en beleid

Formatie geestelijke verzorging

In de afgelopen maanden worden opvallend veel vragen gesteld aan de beleidsmedewerker Wet- en regelgeving over de formatie van geestelijke verzorging, passend bij de specifieke organisatie die om informatie vraagt. Veelal oudere collega's kennen nog de situatie dat er normaantallen zijn genoemd, die overigens nooit wettelijk zijn vastgesteld, maar wel in het eerste *Handboek Geestelijke Verzorging* vermeld zijn.

Diverse managers, afdelingshoofden en P&O functionarissen willen - meestal rond een vacature - de omvang van de vakgroep geestelijke verzorging tegen het licht houden. Meestal gaat het dan niet alleen over de formatieve omvang maar ook over de portefeuille, dus de inhoud. Een enkeling is zich bewust van de ontwikkelingen op het gebied van de Geestelijke Verzorging Thuis en wil dat ook meewegen.

Er wordt bijna altijd nadrukkelijk gevraagd naar gepaste formatieve omvang in relatie tot de aantallen bewoners, cliënten of bedden. Tot op heden heb ik daarbij steeds gesproken met betrokkenen om een beeld te krijgen van de specifieke situatie in het centrum waar de vraag opkomt. Daarbij komt onder andere aan de orde: Welke topklinische zorg levert een ziekenhuis en waarin wil het excelleren? Wonen bewoners op het terrein van de zorginstelling of wonen die ook verspreid over de stad? Hoe ziet het takenpakket van geestelijk verzorgers eruit? Welk beroep wordt in de avonduren (nacht/weekend) op geestelijk verzorging gedaan? Welke prioriteiten wil je leggen als afdeling of welke prioriteiten wil je als manager in gesprek brengen met geestelijk verzorgers? Op basis hiervan bied ik een advies op maat, passend bij de vraag van de vraagsteller. Managers hebben soms een onvolledig beeld van wat de afdeling doet of zijn niet altijd op de hoogte van de ontwikkelingen in de samenleving. Ze zijn zich soms goed bewust van wat hun organisatie wil uitdragen of welke speerpunten er zijn en ik probeer de inbreng van geestelijke verzorging daarbij te verkennen. Dat leidt soms tot nieuwe inzichten. Het verloop van die processen zie ik geregeld, de afloop kan ik soms zien aan de hand van vacatures die gesteld worden: en dan is het soms toch meervoud, waar enkelvoud de oorspronkelijke inzet van het management was.
Als managers, afdelingshoofden en personeelsfunctionarissen contact leggen blijft dat in een aantal gevallen buiten het zicht van de geestelijk verzorgers. Dat kan van hen uit verschillende redenen hebben. Ik vraag altijd op welke manier collega's betrokken zijn of gaan worden. Het is goed te weten dat het stafbureau geregeld adviseert zonder dat collega's daarvan (in eerste instantie) weten.

Robert Koorneef, beleidsmedewerker

Waardig ouder worden

Twee jaar geleden presenteerden ChristenUnie, seniorenorganisatie KBO-PCOB en Jan Slagter (Omroep Max) het manifest *Waardig ouder worden*. Een belangrijke basis voor de € 35 miljoen die dit kabinet heeft vrijgemaakt voor geestelijke verzorging. Dinsdag 5 maart was het tijd om terug te kijken, samen met minister Hugo de Jonge. Op uitnodiging van de ChristenUnie mocht de VGVZ een bijdrage leveren.

Bea Cox van Motto in Rotterdam nam de presentatie van 8 minuten voor haar rekening. Dat lijkt kort, maar Bea maakte direct indruk met het verhaal van mevrouw Vrede. Een 96-jarige vrouw die het leven niet meer ziet zitten en dat niet kan bespreken met naasten. De zaal luisterde aandachtig en een van de aanwezigen vroeg: ,,Mevrouw is toch katholiek, waarom gaat ze met haar levensvragen niet naar de kerk?". Bea antwoordde: mevrouw wilde niet met bekenden over het einde praten omdat ze bang was veroordeeld te worden." Zo benadrukte Bea dat de geestelijk verzorger neutraal in gesprekken staat en ook vertrouwelijk werkt. Het regende complimenten na afloop en Bea haalde zelfs de voorpagina van het Reformatorisch Dagblad met de quote: "Levensvragen vragen niet om een oplossing, maar om verzorging". Veel dank Bea!

Open Platform 2019

Met liefst 193 aanmeldingen (collega's uit de eerste én tweede lijn) was er ongekend animo voor het Open Platform 2019 afgelopen maandag 11 maart. Bestuur en staf zijn heel blij met deze belangstelling en betrokkenheid van de leden. Doel van de bijeenkomst was op de eerste plaats aanwezigen te enthousiasmeren aan de hand van goede voorbeelden van geestelijke verzorging in de thuissituatie. Wim Smeets liet zien hoe het Radboudumc transmuraal werkt. Karin Seijdell en Charlotte Molenaar toonden wat nodig is om te pionieren in de eerste lijn: ondernemerschap, eindeloos zaaien en dan ineens oogsten. Goede contacten met een huisarts die je uiteindelijk een vaste plek in een Patz-team opleveren, bijvoorbeeld. Kennismakelaar Joep van de Geer – die bij Agora het project rondom de € 35 miljoen van VWS leidt - gaf samen met directeur Robert Koorneef de laatste stand van zaken. Vragen uit de zaal waren er volop. Belangrijkste vraag: Waar moeten we beginnen? Zoals Marije Brull namens de netwerken palliatieve zorg zei: "Zoek collega-geestelijk verzorgers op in jouw regio en benader de netwerkcoördinator ter plaatse." Op de website van Stichting Fibula vind je alle netwerken. Bottom line: leg contact en dan zal er financiering volgen (de netwerken hebben de subsidie nu aangevraagd en zijn in afwachting van betaling van VWS). We weten nog heel veel niet: wat we wel weten staat op onze website. Vragen stellen mag altijd per mail.

Werkconferentie Agora/VGVZ

Op 14 mei houdt Agora samen met de VGVZ, Reliëf en Fibula een werkconferentie over geestelijke verzorging in de thuissituatie. Oók interessant voor geestelijk verzorgers die nu (nog) in instellingen werken en zich willen oriënteren.
De werkconferentie is een heel goede plek om te netwerken, omdat er ook andere zorgverleners en netwerkcoördinatoren palliatieve zorg aanwezig zullen zijn. Ook dé plek om te leren van goede voorbeelden in het land én om te werken aan vergroten van bekendheid van geestelijke verzorging. Want: het is natuurlijk heel mooi dat VWS nu € 35 miljoen beschikbaar heeft gesteld, maar dat geld moet wel bij de mensen komen die geestelijke verzorging nodig hebben. Daarom is het nodig dat de doelgroepen weten wát wij doen en waarom dat zo belangrijk is en dat geldt ook voor andere zorgverleners: zij kunnen levensvragen herkennen en doorverwijzen. Meer info en vooraanmeldingen (zodat je op de hoogte wordt gehouden) graag via de website.

Symposium en ALV

Op 24 juni 2019 vindt het jaarlijkse symposium van de VGVZ plaats in Akoesticum in Ede. Dit jaar is het thema: *Onderwijs en geestelijke verzorging* (werktitel).
Tijdens het symposium zal zowel aandacht worden besteed aan onderwijs dat geestelijk verzorgers geven aan collega's, vrijwilligers en andere professionals als zingeving en spiritualiteit als onderdeel in de opleidingen voor (zorg)professionals.
Naast een hoofdlezing en een lezing als reactie hierop zullen acht workshops worden aangeboden. Op dit moment is de voorbereidingscommissie bezig zowel hoofdsprekers als workshopleiders te contracteren.
Zet 24 juni alvast in uw agenda.

Bestuurs Advies Commissie (BAC)

De BAC is voor de invulling van de vacatures in het bestuur van de VGVZ op zoek naar kandidaten voor de functie van voorzitter en secretaris.
Ga voor de functieprofielen en sollicitatieprocedure naar de website.

FBZ

De Federatie van Beroepsorganisaties in de Zorg (FBZ) vertegenwoordigt ons en vele andere disciplines bij cao's en andere arbeidsrechtelijke zaken.

Cao's
Verschillende onderhandelingen voor nieuwe cao's zijn weer gestart. Voor drie cao's is bij de leden input gevraagd: de GGZ, ziekenhuizen en jeugd- en gehandicaptenzorg. Verschillende collega's hebben aan die inventarisatie meegedaan. De resultaten daarvan zijn weer doorgestuurd naar de officiële FBZ-onderhandelaars. Belangrijke punten die VGVZ-leden steeds weer inbrengen zijn: eindelijk eens een goede erkenning voor het SKGV-register en voor velen is een doordacht generatiebeleid belangrijk.

Rechtshulp
Eindelijk is het mogelijk om bij de FBZ hulp te zoeken bij arbeidsrechtelijke problemen. FBZ Rechtshulp is opgericht, waar VGVZ-leden individueel bij aan kunnen sluiten voor € 12 per maand. Met dit aanbod biedt de FBZ nu een volwaardig vakbondspakket. Meer info (en aanmelden) via de website. De VGVZ is blij met de uitbreiding van het aanbod. Natuurlijk kun je met vragen nog altijd bij het bureau van de VGVZ terecht, maar volledige arbeidsrechtelijke rechtshulp kan de VGVZ niet bieden.

OR
Zit je in een ondernemingsraad? De FBZ wil graag weten wie uit de achterban lid is van de OR. Ze bieden lichte ondersteuning aan OR-leden. Het is mogelijk om je via een FBZ/VGVZ lijst te kandideren en de FBZ vindt het fijn om contact te hebben met OR-leden als ze betrokken zijn bij reorganisatieplannen.

Eva Kersbergen en Marten Tel, afgevaardigden namens de VGVZ

Vereniging van Geestelijk VerZorgers

Onderzoek en wetenschap

Wie wint dit jaar de VGVZ research award 2019?

De VGVZ verleent sinds 2014 jaarlijks een zogenoemde Award aan een onderzoeker die een bijzondere wetenschappelijke of vakinhoudelijke prestatie heeft geleverd op het vakgebied van de geestelijke verzorging in Nederland. Doel is de aanmoediging van wetenschappelijke en vakinhoudelijke prestaties die het beroep ten goede komen. Aan de Award is een geldbedrag verbonden van € 1.000, vrij te besteden aan eigen onderzoek.
De Award wordt uitgereikt op de jaarlijkse ledenvergadering en symposium van de VGVZ op 24 juni. Meedingen naar deze research award? Lees meer op de website over criterium, procedure en aanmeldformulier.

Fonds wetenschappelijk onderzoek VGVZ

Onderzoekers kunnen meedingen naar de jaarlijkse bijdrage uit het Fonds Wetenschappelijk Onderzoek van de VGVZ. De VGVZ subsidieert activiteiten die de wetenschappelijke reflectie op de geestelijke verzorging bevorderen. Zij vraagt daartoe advies aan de Commissie Wetenschap. Het kan daarbij gaan om een bijdrage aan het onderzoek van promovendi op het vakgebied van de geestelijke verzorging. Ook wetenschappelijk onderzoeken die niet gericht zijn op een promotie komen echter in aanmerking. Per kalenderjaar is maximaal € 2.000 subsidie beschikbaar, te verdelen in twee toekenningen van elk € 1.000 of vier toekenningen van elk € 500.

Meer informatie, criteria en aanvraagformulier staan op de website.

International Chaplaincy Research Summerschool

The European Research Institute for Healthcare Chaplaincy, the University Center for Chaplaincy Studies and the University of Humanistic Studies will organize the first International Chaplaincy Research Summerschool from July 8 to July 12, 2019. The summerschool provides participants with an introduction to important examples of existing chaplaincy-related research, the research process and various research methods and, prepares chaplains to develop the skills necessary to conduct simple research and quality improvement projects.
The summerschool will take place in Utrecht, The Netherlands. Lead faculty include Prof. dr. Austyn Snowden, Prof. dr. Gaby Jacobs, Prof. dr. Anne Vandenhoeck, Dr. Froukje Pitstra, Dr. Jaques Körver, Dr. Carmen Schuhmann and Annelieke Damen. More information and registration can be found at the webpage and by emailing to Annelieke Damen.
We are looking forward to your participation this summer!

Oproep: wie werkt met tarotkaarten?

Geestelijk verzorger Peter Samwel wil graag weten welke collega's net als hij met tarotkaarten werken. Samwel is betrokken bij het Universitair Centrum voor Geestelijke Verzorging (UCGV) waar een groep

nadenkt over mogelijke onderzoeken. Peter is bereikbaar via de mail.

TGV

Tijdschrift Geestelijke Verzorging
In de Kennisbank op de website van de VGVZ zijn de laatste tien jaargangen van TGV ter beschikking. De zoekfunctie vindt auteurs, titels maar ook onderwerpen. In de loop van 2019 worden deze jaargangen ook in WorldCat opgenomen, de grootste database voor wetenschappelijke literatuur ter wereld. Graag ontvangt de redactie reacties van lezers: wat vindt u van het tijdschrift, welke suggesties hebt u? Bovendien ontvangt de redactie graag ideeën voor de rubriek De Etalage. Reacties en suggesties kunt u sturen aan het redactiesecretariaat. Binnenkort verschijnt nummer 93 alweer.

Kennisbank VGVZ

Graag beveelt de Commissie Wetenschap van de VGVZ aan om af en toe de Kennisbank op de website van de VGVZ te bezoeken. Afgerond en lopend onderzoek in Nederland naar geestelijke verzorging wordt hier kort beschreven. Ook vindt u informatie over interessante internationale websites over geestelijke verzorging, en het archief van het Tijdschrift Geestelijke Verzorging. Als u suggesties hebt voor informatie die te maken heeft met of verwijst naar onderzoek naar geestelijke verzorging, kunt u een mail sturen.

Personalia & Publiciteit

Profilering geestelijke verzorging

De VGVZ neemt deel aan een project om de geestelijke verzorging beter te profileren. Veel mensen zijn onvoldoende bekend met de deskundigheid die geestelijk verzorgers kunnen bieden. Door onder andere het bouwen van een website en het inzetten van ambassadeurs wordt de kennis over geestelijke verzorging vergroot. Meer informatie vind je in de factsheet van Stichting Deo Volente.

Zinderend

Film - Belang van aandacht voor zingeving
Veel van u hebben bijgedragen aan de film die vanuit Zinderend en in samenwerking met Charlotte Molenaar wordt gemaakt. Het maken van een goede film neemt veel tijd in beslag. Dat blijkt ook weer bij het maken van deze film De Markt van Zingeving (werktitel). We willen u kort op de hoogte brengen van de vorderingen.
De Filmmaker Maarten van Vliet heeft de afgelopen maanden vele uren besteed aan het opnemen van interviews en verbindende beelden. Het zijn prachtige bouwstenen geworden die nu nog tot een geheel moeten worden samengesteld. Wij verwachten dat wij u in het najaar kunnen uitnodigen voor de première. Daarna kan de film gaan doen waarvoor hij gemaakt wordt: in woord en beeld te laten zien wat zingeving en de zorg voor zingeving in onze tijd inhouden. Wij verheugen ons er op!

Vereniging van Geestelijk VerZorgers

Nieuws van de werkvelden en sectoren

Werkveld Verpleeg- en verzorgingshuizen

Boek dementie: 6 portretten geestelijk verzorgers

In het boek *Steun en troost bij dementie* van Anniek Kramer dat net is verschenen, staan zes portretten van geestelijk verzorgers. Tim van Iersel, Eric Wiss, Madeleine Timmermann, Rawie Sewnath, Anja Bruijkers-Koel Hassan Bakir vertellen vanuit hun ervaring en eigen levensbeschouwelijke achtergrond over 'schuld, schaamte en spijt en wat steun en troost biedt', zoals de ondertitel van het boek luidt. Het is uitgegeven bij Elikser en verkrijgbaar in de boekhandel. Kramer (coach/adviseur) schreef eerder met geestelijk verzorger Marcelle Mulder het boek: *Op bezoek bij een dierbare met dementie.*

Werkveld Revalidatie

Masterclass 'Innovatieve ontwikkelingen binnen de revalidatie'

Op 25 september 2018 was het thema van de masterclass *Innovatieve ontwikkelingen binnen de revalidatie*. Deze masterclass was georganiseerd door Jolanda Villerius en Margreeth Heijnis, beiden werkzaam in de Sint Maartenskliniek.
Eén van de kernwaarden in de Sint Maartenskliniek is 'innovatief'. Zowel binnen de orthopedie als de revalidatie wordt voortdurend gezocht naar nieuwe mogelijkheden, technologieën en toepassingen. De Sint Maartenskliniek loopt hierin binnen revalidatie Nederland voorop.

Jolanda en Margreeth wilden de collega's laten kennis maken met de innovatieve ontwikkelingen die ingezet worden om mensen met neurologische aandoeningen of met een dwarslaesie optimaal te ondersteunen bij de revalidatie.
Inleider bij de masterclass was Remco Hoogendijk, innovator-manager bij de Sint Maartenskliniek. Hij liet op een enthousiasmerende manier kleine en grote technologische toepassingen zien. Zo kunnen patiënten die na een operatie veel pijn hebben een Virtual Reality bril opgezet krijgen. De patiënt kiest zelf een virtuele ervaring, zoals het bezoeken van een wereldstad, zwemmen met dolfijnen of een spelletje. Daarmee wordt de patiënt van de pijn afgeleid.

Hoogendijk vertelde over het gebruik van het Exoskelet. En ook over kleinere toepassingen als een robotrollator of een loopfiets.
We konden een kijkje nemen bij de GRAIL loopsimulator waar een patiënt met neurologische aandoeningen aan het oefenen was. De GRAIL is een virtual reality-systeem, dat bestaat uit een loopplatform met twee loopbanden, een veiligheidsharnas en een groot gebogen scherm en camera's die de bewegingen registreren.

Met behulp van de GRAIL ((Gait Real-time Analysis Interactive Lab) kunnen patiënten in een virtuele loopomgeving sneller revalideren. Het is een veilige virtuele omgeving waarin situaties uit het dagelijks leven nagebootst worden en patiënten complexe loop- en balansvaardigheden kunnen trainen, zoals dubbeltaken, balansverstoringen en hellingen.

De innovatie manager legde de groep geestelijk verzorgers een drietal prikkelende situaties voor. Wat als iemand vraagt om amputatie van de benen omdat blijkt dat je met ortheses veel behendiger de steile wanden van een klimrots kunt bedwingen omdat je daarbij de voeten in alle mogelijke standen ten opzichte van de benen kunt zetten? Hoe maakbaar zijn we?

Voor de collega’s was het boeiend te horen en te zien hoe de revalidanten met wie zij begeleidingsgesprekken voeren, getraind worden. De visionaire inleiding werkte inspirerend.

Na de pauze ging het gesprek over de positie van de geestelijke verzorging in de revalidatie. Zo werd de vraag gesteld of je rechtstreeks onder de Raad van Bestuur valt of ergens anders gepositioneerd bent. Welke rol krijg je van de bestuurders? Het geanimeerde gesprek ging over de vraag wat de plek van de geestelijk verzorger is naast behandelaren als psychologen en maatschappelijk werkers. Krijgen

revalidanten ruimte om het verlies te doorleven en mag kwetsbaarheid er zijn? Of moeten zij hard vooruit en vinden de collega-behandelaren het lastig wanneer wij ruimte geven aan het verdriet? Zijn wij de enigen die het proberen uit te houden als mensen in de put zitten?

Werkveld Eerste lijn

Afscheid en nieuwe leden

Martin Ruiter heeft besloten om te stoppen als lid van de raad. Hij heeft zich enorm ingezet voor het actualiseren van de kaart *Bekwame en bevoegde geestelijk verzorgers* en een eerste inventarisatie gemaakt om de gebruiksvriendelijkheid te vergroten. Wij danken hem voor zijn inzet!
Er zijn twee nieuwe leden toegetreden tot de werkveldraad: Karin Seijdell en Lutske Harmsma. Karin is werkzaam als geestelijk verzorger in de geestelijk gehandicaptenzorg en heeft haar eigen bedrijf Zinlab. Vanuit Zinlab verzorgt ze scholing en individuele begeleiding van mensen met name in de palliatieve fase. Lutske is werkzaam als geestelijk verzorger bij GGZ Friesland en betrokken bij Zinportaal Frysland.

Subsidie Geestelijke verzorging in de thuissituatie

Er gebeurt veel in het gehele land op subsidie gebied. Op één na hebben alle Netwerken Palliatieve Zorg het subsidiegeld aangevraagd om geestelijke verzorging in de thuissituatie mogelijk te gaan maken. Het is overleggen en zoeken om tot een goede invulling te komen. Zie ook het verslag van het Open Platform dat u onder het Algemene deel van deze nieuwsbrief vindt.
Heeft u vragen of opmerkingen, mail dan de werkveldraad.

Kaart van Bekwame en bevoegde geestelijk verzorgers in de eerste lijn

Alle geestelijk verzorgers die op de kaart van *Bekwame en bevoegde geestelijk verzorgers* stonden, zijn benaderd om de vermelde gegevens up to date te houden. Tot en met 28 februari 2019 hebben mensen daarvoor de tijd gekregen.
Wil jij op deze landelijke overzichtskaart komen meld je dan aan. Let op! SKGV-registratie is vereist.

Toekenning SKGV punt Kenniscafé 14 november 2018

“Waarom staat mijn deelname aan het Kenniscafé op 14 november 2018 nog niet bij mij in het SKGV register?” Een aantal mensen stelden deze terechte vraag. Op het moment dat het Kenniscafé werd gehouden is de wijze van accreditatie aangepast. Voorheen moest de deelnemer dit zelf invoeren. Nu is het zo dat degene die de bijeenkomst/opleiding/studiedag verzorgt dit moet doen. Door drukte bij zowel SKGV als bij de werkveldraad is dit nog niet gebeurd. Onze verontschuldigingen daarvoor.

Vereniging van Geestelijk VerZorgers

Werkveld Psychiatrie

Tijdschrijven in de GGZ – stand van zaken

De NZa heeft, met oog op een nieuw bekostigingsmodel voor de GGZ, ondersteunende beroepen gevraagd de patiëntgebonden tijd te schrijven. Na een ledenraadpleging leden heeft de werkveldraad collega's gevraagd om te onderzoeken of tijdschrijven mogelijk was. Na ruim een jaar heeft de werkveldraad bij navraag gehoord dat in twee instelling geestelijk verzorgers tijd registreren (InGeest en Emergis). Bij GGZ NHN worden gesprekken gerapporteerd. Andere instelling zijn niet gaan tijdschrijven. Deels bewust gekozen, onder andere omdat de instelling principieel kiest om de administratieve lasten niet te vergroten, andere omdat het registratiesysteem niet ingericht kan worden (Mondriaan, Arkin, GGZ Drenthe, Parnassia Groep, Rivierduinen, GGZE, Pro Persona). Van andere instellingen heeft de werkveldraad geen bericht gekregen of er tijd wordt geregistreerd door de geestelijk verzorgers.
Een argument om geen tijd te schrijven is dat er landelijk geen consensus bestaat over de inrichting van het nieuwe bekostigingsmodel. Dat zet voor sommige collega's ook de motivatie om tijd te schrijven onder druk.

Onderzoek naar effect geestelijke verzorging in de GGZ - Deelname ERICH-PROMS

Evenals bij andere werkvelden willen ook binnen het werkveld psychiatrie geestelijk verzorgers van een paar grote instellingen meedoen aan de ERICH-PROMS.
ERICH is het *European Research Institute For Chaplaincy in Healthcare*. Doel van ERICH is om het wetenschappelijk onderzoek door geestelijke verzorgers naar het effect van spirituele zorg in de gezondheidszorg te stimuleren.
PROM staat voor *Patient Reported Outcome Measure*. Een PROM is een vragenlijst die bepaalde (subjectief ervaren) aspecten van gezondheid of functioneren meet, waarbij de patiënt zelf door het beantwoorden van de vragenlijst een oordeel over zijn of haar gezondheid geeft. PROMS worden veel gebruikt in de gezondheidszorg. Bij de ERICH-PROM wordt het effect gemeten van het contact (ongeacht de aard en de intensiteit daarvan) met de geestelijk verzorger zoals de cliënt dat ervaart. De ERICH-PROM bestaat uit een lijst met vijf tot tien vragen die in een vóór- en nameting aan twee groepen cliënten, op twee verschillende dagen worden voorgelegd.
Op dit moment (maart 2019) ligt de opzet van het onderzoek bij de METC (medisch ethische toetsingscommissie van de MEC-U) om het goed te keuren voor de verschillende settings binnen de Nederlandse gezondheidszorg. Wanneer die goedkeuring wordt gegeven kunnen we met toestemming van de afzonderlijke instellingen van start gaan.
Gezien de toenemende belangstelling voor het thema zingeving juicht de werkveldraad psychiatrie de deelname van zo veel mogelijk teams aan dit onderzoek toe. Wanneer je meer daarover wil weten kun je contact opnemen met Gerson Gilhuis, die voor het werkveld Psychiatrie contactpersoon is.
De algemene coördinatie van de PROMS in Nederland ligt bij Joost Verhoef.

Studiedag werkveld Psychiatrie VGVZ

“Dichter bij het lichaam”
Studiedag over lichamelijkheid en geestelijke verzorging
21 november 2019

Mensen ontmoeten behoort tot de kern van ons werk. Daarbij nemen we ons lichaam altijd met ons mee. Wat cliënten zien, is ook eerst ons lichaam; vrouw of man, oud of jong, gebogen of rechtop. In de ontmoeting spreekt het lichaam een eigen taal. Misschien schuilt er wel een dichter *in* het lichaam, die een ‘woordje’ meespreekt!

Zodra je dichter bij het lichaam komt, gebeurt er veel. We voelen volop. We worden geraakt. Soms ook worden we letterlijk aangeraakt, of raken *wij* aan. Maar zijn we ons voldoende bewust van de rol van het lichaam in ons werk? In hoeverre geven we gehoor aan wat onze buik, adem of spieren ons willen zeggen?

Tijdens de tweejaarlijkse studiedag op **21 november** willen we het besef van lichamelijkheid in onszelf wakker maken. *Herman Coenen*, oud-hoogleraar aan de Universiteit van Humanistiek, zal ons handvatten en richtingwijzers aanreiken om ons meer bewust te maken van de lichamelijke dimensie van geestelijke verzorging. Verschillende workshops zullen hier ook een bijdrage aan leveren. Meer informatie volgt in september, maar noteer datum en tijd vast in je agenda.

Alles op een rijtje

Wat:	studiedag werkveld psychiatrie VGVZ
Wanneer:	donderdag 21 november 2019, 9.30-17.00 uur
Waar:	Pro Persona, MCZ Wolfheze

De voorbereidingscommissie:
Line de Bruijn, Remco Graat, Robin Knibbe, Anton Stegeman en Roel Vredenbregt.

Werkveld Mensen met een beperking

De werkveldraad 'mensen met een beperking' is van start gegaan. Er is een nieuwe webpagina op de VGVZ-site en er is een groep voor ons werkveld op LinkedIn, waar we met elkaar kunnen communiceren. Voor deze groep kun je je aanmelden!
Daarnaast hebben we contact gelegd met Reliëf, de wetenschap en met de verantwoordelijk bestuurder van de VGVZ.

Nieuwe leden

De werkveldraad bestaat nu uit vijf leden. Uitbreiding van de raad zou fijn zijn, dan zijn we minder kwetsbaar. Dus als je zin hebt of als je wilt verkennen of het iets voor je is, laat het weten aan onze secretaris, Anouk Helmich.

Symposium

We zijn van plan om het tweejaarlijkse symposium weer op te pakken. De eerste bijeenkomst kan wat ons betreft in het voorjaar van 2020 plaatsvinden. Daarvoor zoeken we natuurlijk leden die in de symposiumcommissie willen. Als je zin hebt om een inspirerende bijeenkomst voor collega's te organiseren, meld je dan aan bij Anouk Helmich. Als je ideeën hebt voor een dergelijke bijeenkomst kun je ze ook aan Anouk doorgeven.

Specialisatie?

Daarnaast nodigen we je uit om je ook te melden als je een specialisatie hebt die we kunnen vermelden, zodat collega's een beroep op je kunnen doen als zij op het gebied van jouw specialisatie informatie zoeken of vragen hebben.

Inspiratie

Tenslotte wijzen we jullie op een interessant artikel in Trouw, De zorgverlener moet meer zijn dan een voorbijganger, en een boeiend proefschrift, De kunst van ambachtelijke afstemming.
Ook raden we je de film *Zie mij doen* aan, terug te zien op Doc2. Het thema van de film is: Je mag wel kijken, maar staren? Liever niet. Hoe kijken mensen met een verstandelijke beperking naar zichzelf en naar ons? En hoe kijken wij naar hen?

Hub van den Bosch, Anouk Helmich, Annet Smal, Henny Grooteschaarsberg en Elske Cazemier

Protestantse sector

Terugblik conferentie: ‘Op zoek naar de verborgen schatten van de kerk’

Op maandag 15 oktober hebben we in samenwerking met de Werkgroep Pastoraat en Gezondheid, de vereniging van Kerkelijk werkers (ondergebracht in FNV) en de Dienst Geestelijke Verzorging en Pastoraat van het Radboudumc een geslaagde conferentiedag gehad over het contact tussen de geestelijke verzorging en de kerk. Je kunt dit contact formaliseren door te spreken in termen van het ambt en de geestelijk verzorgers. Op deze dag is het vooral gegaan over dat geestelijk verzorgers hun werk doen, intrinsiek gevoed door het ambt en dat tegelijkertijd het contact tussen kerk en geestelijke verzorgers als afstandelijk ervaren wordt. Graag willen we ernaar toe dat geestelijk verzorgers en de collega’s in de kerk elkaar kennen, van elkaar leren en elkaars expertise kunnen inzetten ten bate van samenleving en kerk. Het was een zeer inspirerende dag met vele deelnemers.

Participatie deelname werkgroep Pastoraat en Gezondheid

Vanuit de protestantse sectorraad neemt Simone Visser deel aan de werkgroep Pastoraat en Gezondheid, onder meer in de Commissie levenseindevraagstukken. Op dinsdag 19 maart 2019 hebben we een symposium georganiseerd: *De pastor in het huidige euthanasiedebat*. Op deze dag trekken predikanten, pastoraal werkers en geestelijk verzorgers gezamenlijk op om met elkaar te horen en te spreken over de status quo van de praktijk van euthanasie in Nederland. Hoe heeft de pastor hierin een plek en hoe kunnen we aanhaken bij de medische praktijk?

Aanvulling bestuur Protestantse sectorraad

Vanwege het met emeritaat gaan van onze collega Ineke Uijtdewilligen hebben wij de taken opnieuw verdeeld. Pieter Nauta is vanaf 13 februari 2019 voorzitter van de Protestantse sector. Moritz Pfähler is penningmeester en Simone Visser is secretaris. We zijn op zoek naar versterking van ons bestuur. Vind je het een uitdaging om mee te denken en mee vorm te geven aan de Protestantse sectorraad, kom dan eens meevergaderen. Vanuit de werkgroep Pastoraat en Gezondheid wordt gewerkt aan de verdieping van contact tussen kerk en geestelijke verzorging. Nu zijn wij ook aan zet! Van harte welkom!

Pieter Nauta, Moritz Pfähler en Simone Visser

Humanistische sector

Gezocht: nieuwe leden Humanistische Sectorraad

De humanistische sectorraad van de VGVZ is momenteel sterk in beweging. Omdat enkele leden zijn afgezwaaid, is er op dit moment behoefte aan collega's die de humanistische sectorraad willen komen versterken. De humanistische sectorraad vertegenwoordigt binnen de VGVZ specifiek de belangen van en signaleert ontwikkelingen in de werkpraktijk van humanistisch geestelijk verzorgers.

De praktijk wijst uit, dat collega's soms aarzeling kunnen voelen omwille van de tijdsinvestering. Aan de deelname aan de sectorraad kan je echter zo veel (of zo weinig) tijd besteden als je zelf bereid bent te bieden. De werkzaamheden en aandachtspunten worden onderling afgestemd.

Heb je interesse, of wil je graag meer informatie? Neem dan contact op met:
Voorzitter: Daan Stoffer, werkzaam in de zorg
Secretaris: Irene van Bentem, werkzaam in de zorg
Lid: Gerjos Hengelaar, werkzaam bij defensie

Natuurlijk is iedereen ook van harte uitgenodigd om contact met ons op te nemen als er zaken zijn die in jullie ogen de sectorraad raken.

NRC portretteert Tobias, Merel en Marc als humanistisch geestelijk verzorger

Je hoeft niet gelovig te zijn om met levensvragen naar een geestelijk verzorger te kunnen gaan. Dat ontdekte Vivian Keulards, fotograaf en tekstschrijver, toen ze zich het afgelopen jaar verdiepte in het beroep van geestelijk verzorger. Ze maakte een portret van Tobias Karsten, Merel en Marc Eyk, alumni van de Universiteit voor Humanistiek. Op 1 februari verscheen het stuk in NRC, waarin ze vertellen over hun werk.
Op de website van fotograaf Vivian Keulards staan nog 2 extra portretten van geestelijk verzorgers, in woord en beeld.

Nieuw onderzoek naar de doodswens bij ‘voltooid leven’

De Universiteit voor Humanistiek en het Julius Centrum van het UMCU gaan dit jaar samen onderzoek doen naar de doodswens bij ‘voltooid leven’. Dit onderzoek vindt plaats in opdracht van het ministerie van VWS en wordt gefinancierd door ZonMw. Projectleider is Els van Wijngaarden.
Belangrijke onderzoeksvragen zijn: Hoe vaak komt het voor dat relatief gezonde mensen van 55+ geen levensperspectief meer ervaren en als gevolg daarvan een sterke doodswens hebben? Welke existentiële, sociale en medische factoren en omstandigheden spelen een rol? In hoeverre biedt de huidige euthanasiewet voor deze mensen een mogelijkheid, bijvoorbeeld omdat er sprake is van een forse stapeling van ouderdomsklachten? En wat zijn overeenkomsten en verschillen tussen mensen die wel en mensen die geen doodswens hebben?

Benoeming bijzonder hoogleraar Psychotrauma, verlies en rouw na rampen en geweld

Dr.Geert Smid is per 1 maart benoemd tot bijzonder hoogleraar ‘Psychotrauma, verlies en rouw na rampen en geweld’ aan de Universiteit voor Humanistiek in Utrecht. Geert Smid is psychiater bij Stichting Centrum ‘45, partner in Arq.
“We zijn verheugd met de benoeming”, vertelt prof. dr. Gaby Jacobs, hoogleraar geestelijke verzorgingsstudies aan de Universiteit voor Humanistiek. “Onze universiteit is mede gespecialiseerd in het opleiden van humanistisch geestelijk verzorgers, die onder andere mensen begeleiden bij ervaringen van verlies, lijden en kwetsbaarheid. De leerstoel voegt daar specialistische kennis over traumatische rouw en verlies aan toe – een tot nu toe nog onderbelicht veld.”

Carin Gaemers en Hugo Borst houden Socrateslezing

Waarom gaat het altijd over geld en niet over kwetsbaarheid? Na hun Manifest *Scherp op ouderenzorg* is er nog steeds veel mis in de (ouderen)zorg, zien Carin Gaemers en Hugo Borst. Ze concluderen dat zelfs een miljardeninvestering geen garantie is voor menswaardige zorg. Terwijl er voorbeelden genoeg zijn waar het wél goed gaat. Wat is er aan de hand? Ontdek het tijdens de Socrateslezing op 5 april in Amsterdam.

Twee UvH-scripties

Beroepstroosters Een empirisch onderzoek naar de aard en het effect van de verbale responsen van humanistisch raadslieden.
In dit masteronderzoek wordt aandacht geschonken aan de werkwijze van tien humanistisch raadslieden in ziekenhuizen. Hierbij gaat het om wát ze tijdens een gesprek met een cliënt ter sprake brengen, alsmede om de manier waaróp ze dat doen. Om deze reden zijn geluidsopnamen van gesprekken geanalyseerd. De werkwijze van de humanistisch raadslieden is allereerst vergeleken met de non-directieve werkwijze van Rogers; deze werkwijze zou door humanistisch raadslieden het meest worden omarmd. Daaropvolgend is hun werkwijze vergeleken met twee directieve benaderingen: de ‘focusing oriented approach’ van Gendlin en de narratieve benadering van Mooren.

Schuilt er kracht in de daad van moreel beraad? *Een zorgethische studie naar moreel beraad in de praktijk van het Elisabeth-TweeSteden Ziekenhuis.*
Binnen dit onderzoek wordt de vraag beantwoord hoe de eigen ontwikkelde methode van moreel beraad binnen het ETZ vorm krijgt in de praktijk van de IC. Binnen de moreel beraden komen vijf morele hoofdthema's naar voren: 'betrekken van familie bij de behandeling', 'respect voor de autonomie van de patiënt', 'zorgplicht versus normen en waarden', 'cultuurverschillen' en 'complexiteit op de IC'. Deelnemers ervaren de waarde van moreel beraad als wisselend. Enerzijds wordt het fijn gevonden om gevoelens bespreekbaar te kunnen maken, anderzijds wordt een oplossing aan het einde van moreel beraad gemist.

Islamitische sector

Studiedag VGVZ, Islamitische sector

27 november 2018
Psychiatrische ziektebeelden onder moslimpatiënten en de rol van de geestelijke verzorging in de psychiatrie
De dagvoorzitter, Abderrahman Karbila, opent de studiedag, waarna Jamila Zacouri, voorzitter sector Islam, een welkomstwoord doet. Een belangrijke mededeling hierbij is dat het aantal leden van sector Islam blijft stijgen.

Bijdrage psychiater Y. Ilhan
Na het welkomstwoord, krijgt Yavuz Ilhan, psychiater bij i-psy, het woord. Hij vertelt over de bezetenheid en Djinns bij moslimcliënten, het perspectief vanuit de DSM-V (Westers model) en noemt mogelijke perspectieven vanuit de islamitische psychiatrie, voornamelijk de landen uit het Oosten, en vraagt zich af in welke mate dit de moslimcliënt met zijn hulpvraag helpt? Verder vertelt hij dat de vertrouwensrelatie met de cliënt voor 80% bepaalt of een behandeling wel of niet slaagt.

Dankbetuiging aan activiteitencommissie
Na een uitgebreide lunch, bekostigd door Laurens, bedankt Jamila de leden van de Activiteitencommissie en in het bijzonder Hassan Bakir, omdat zij de studiedag hebben voorbereid en deelt een presentje aan hen uit.

Bijdrage Jamila Djinns en bezetenheid in de Islam
Jamila vervolgt het programma door wat te vertellen over Djinns en bezetenheid in de Islam, voornamelijk vanuit de Koran, en vraagt de deelnemers om hun reacties. Verder is de rol van de geestelijk verzorger besproken. Er was veel interactie. Hieruit blijkt dat het thema onder de deelnemers leeft.

Praktijkoefeningen in groepsverband
Tenslotte zijn er groepen gevormd, waarbij er relevante casussen zijn besproken met de vraag wat de beste interventie kan zijn als geestelijk verzorger. De resultaten zijn vervolgens gepresenteerd aan de deelnemers.
Al met al een inspirerende studiedag, waarbij de verschillende dimensies van psychiatrische ziektebeelden onder moslimpatiënten en de rol van de geestelijk verzorger besproken is!

Uitreiking CMO-Zorg zending aan H. Akbulut-Kurum (islamitisch geestelijk verzorger)

Op de sectorvergadering van 11 december 2018 van de VGVZ, sector Islam, is de CMO-Zorg zending* officieel uitgereikt aan mevr. H. Akbulut-Kurum, islamitisch geestelijk verzorger UMCG. Als sectorraad feliciteren wij H. Akbulut-Kurum van harte met haar zending en wensen haar veel succes toe met de beoefening van de functie als islamitisch geestelijk verzorger binnen het UMCG!

Sectorraad Islam,
Jamila Zacouri, Mustafa Bulut en Ayse Turk

* De commissie Zending Islamitische Geestelijke Verzorging (CMO-ZORG) is een onderdeel van het Contactorgaan Moslims en Overheid (CMO). De CMO-ZORG heeft als belangrijkste taak het waarborgen van de kwaliteit, professionaliteit en identiteit van de Islamitische Geestelijke Verzorging (IGV) in de Nederlandse zorginstellingen. Deze commissie is verantwoordelijk voor het verlenen van zending aan de islamitisch geestelijk verzorgers (IGV'ers) die werkzaam zijn in de Nederlandse zorginstellingen. De CMO-ZORG heeft onder andere aan de hand van de wensen en verwachtingen van de islamitische gemeenschap in Nederland voorwaarden voor het verkrijgen van de zending opgesteld. (Zending Islamitische Geestelijke verzorging in de zorginstellingen, p.3)

Conferentie Muslim Chaplaincy 23 en 24 januari 2019 in Frankfurt

Op uitnodiging van de 'Akademie für Islam in Wissenschaft und Gesellschaft' van de Goethe Universiteit in Frankfurt heb ik een tweedaagse conferentie over Muslim Chaplaincy bijgewoond op 23 en 24 januari 2019. Veertig wetenschappers, professoren, assistent-professoren, geestelijk verzorgers en onderzoekers uit Canada, het Verenigd Koninkrijk en Europa kwamen in Frankfurt bij elkaar. Allen zijn actief binnen het werkveld/onderzoeksveld van de islamitische geestelijke verzorging in de zorgsector, gevangeniswezen en het leger.

Er zijn verschillende thema's behandeld, waaronder:

1. De religieuze beleving van moslims op internationaal niveau
2. De behoefte aan 'cultural, religious and language understanding' van de moslimgemeenschap
3. De organisatie van academische Muslim Chaplaincy opleidingen
4. Praktijkervaringen
5. Uitdagingen en spanningen in het professionaliseren van geestelijke verzorging voor deze doelgroep.

Verder heb ik wat mogen vertellen over de organisatie van de Islamitische Geestelijke Verzorging in Nederland, waaronder: VGVZ, SKGV, CMO-Zorg zending en universitaire opleidingsinstituten. Een van mijn conclusies is dat Nederland samen met Engeland voorop lijkt te lopen op het gebied van Muslim Chaplaincy.
Iets om trots op te zijn! Niet alleen als sector, maar ook als VGVZ! Volg de link voor een impressie.
Kortom, een erg inspirerende, netwerk-verrijkende en visie-verbredende conferentie.

Drs. M. (Mustafa) Bulut

Gegevens bestuur en raden VGVZ

Namen en contactgegevens vindt u hier.

Wijzigingen

Graag houden wij ons ledenbestand zo up-to-date mogelijk. Geef daarom wijzigingen in uw e-mailadres of in uw andere gegevens (werk of privé) door aan het secretariaat.

Agenda

Activiteiten van de werkvelden en sectoren worden ook vermeld op de website van de VGVZ. Voor het aanmelden van activiteiten kunt u een mail sturen naar het secretariaat.

Volgende Nieuwsbrief

De volgende nieuwsbrief verschijnt november 2019. Kopij kunt u **voor 1 november 2019** aanleveren bij het secretariaat van de VGVZ.
Tussendoor verschijnen steeds Nieuwsflitsen met korte, actuele berichten.